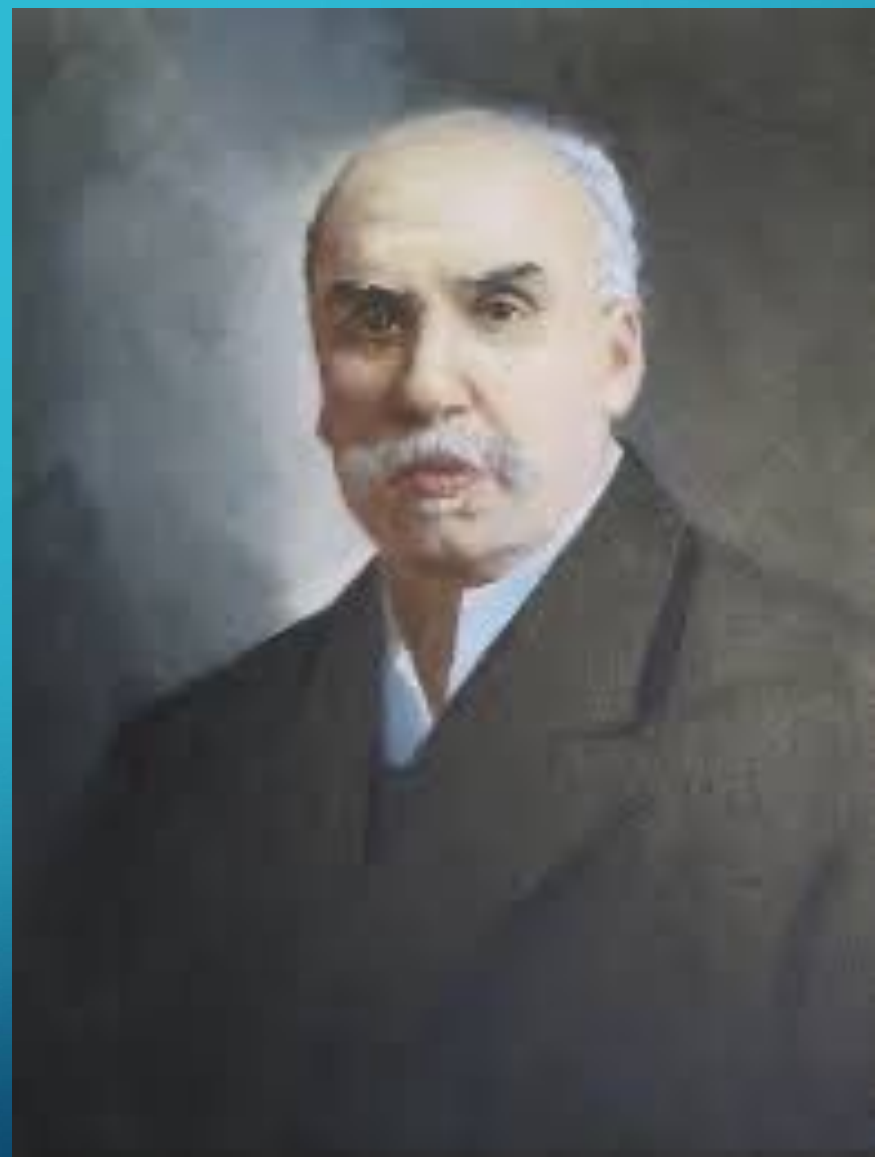

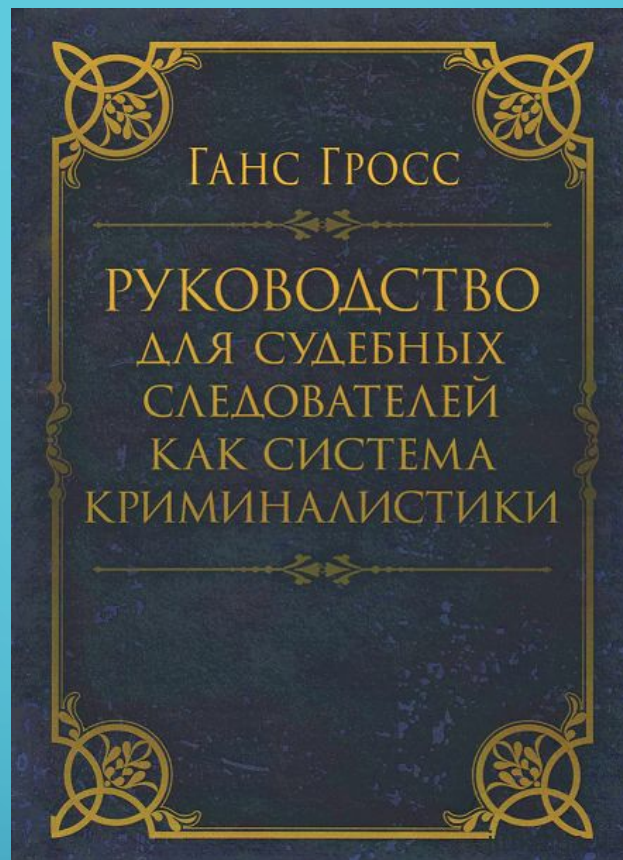
ТЕМА 1. СИСТЕМА
КРИМІНАЛІСТИКИ.
КРИМІНАЛІСТИЧНІ МЕТОДИ ТА ЇХ
КЛАСИФІКАЦІЯ.
КРИМІНАЛІСТИЧНА
ІДЕНТИФІКАЦІЯ: ВИДИ, ФОРМИ,
ОБ'ЄКТИ ТА СУБ'ЄКТИ.
КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА

ПЛАН

1. Предмет, об'єкти криміналістики й механізм кримінального правопорушення. Функції та завдання криміналістики.
2. Криміналістичні методи, прийоми і засоби та їх класифікація.
3. Криміналістична ідентифікація: поняття, об'єкти та суб'єкти. Ідентифікаційні ознаки та властивості.
4. Загальні положення та класифікація криміналістичної техніки.

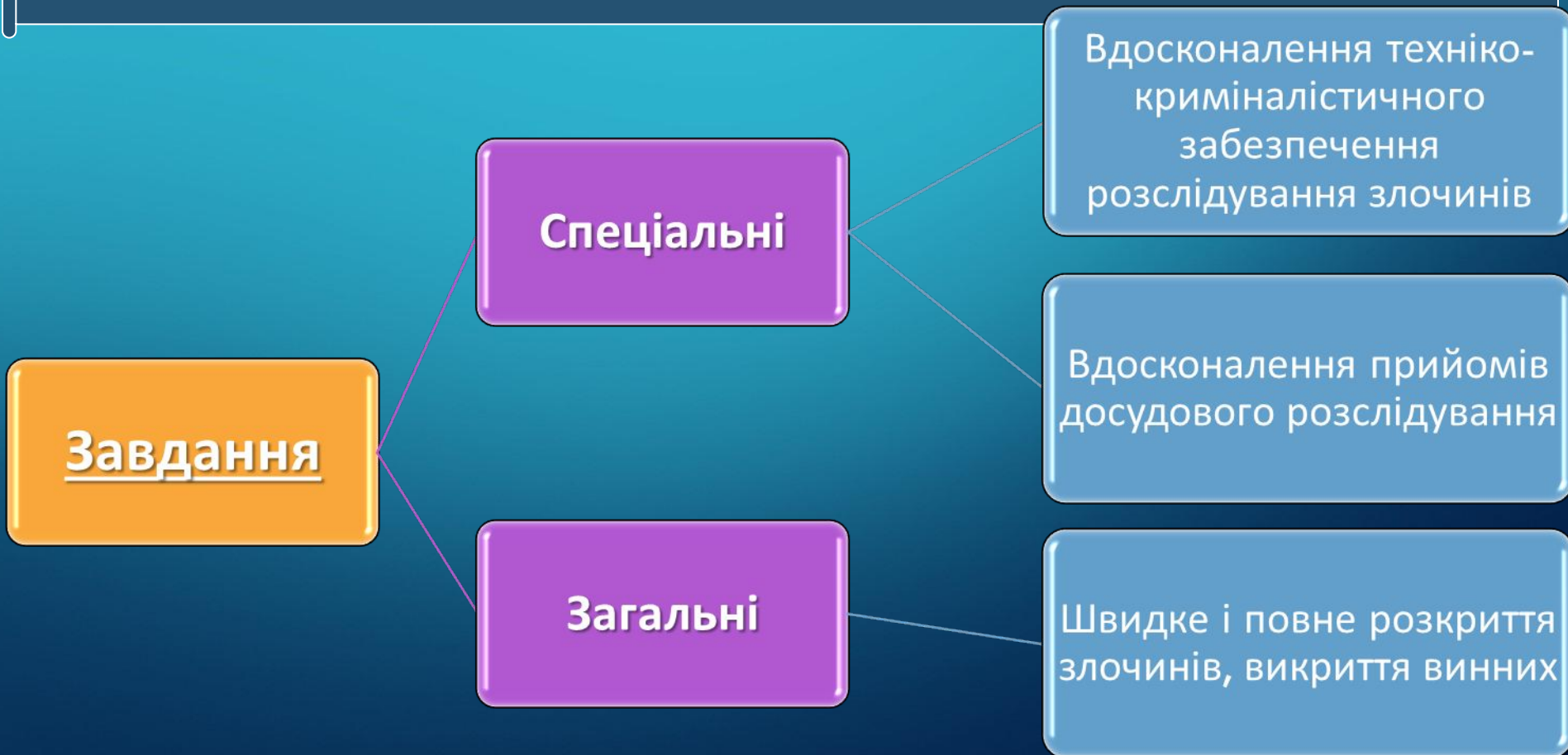
Термін «криміналістика»
(від лат. Criminalis –
злочинний, тобто те, що
стосується злочину)
вперше був ужитий
австрійським судовим
слідчим, а згодом
університетським
професором Гансом
Гроссом (1847-1915).

Зокрема, у 1892 р. Г. Гросс писав: «... криміналістика за своєю природою починається лише там, де встановлюють..., яким саме способом вчиняються злочини? Як дослідити ці способи і розкрити їх..., про це не говорить ні кримінальне право, ні процес. Це й складає предмет

Криміналістика – це наука про механізм вчинення кримінального правопорушення, виникнення інформації про нього і його учасників та способи та сукупність закономірностей, пізнання яких необхідне для успішного розслідування і запобігання злочинів.

Функції криміналістики:

- **констатуюча** - фіксація, реєстрація, опис, накопичення масиву відомостей про об'єкти, для подальшого їх теоретичного пояснення;
- **інтерпретаційна** - розкриття внутрішньої суті, з'ясування причин та внутрішніх зв'язків тих явищ, процесів, що достовірно відомі та зафіксовані наявними знаковими засобами;
- **евристична** - відкриття, встановлення раніше невідомих явищ, процесів;
- **прогностична** - передбачення, з можливим найвищим ступенем достовірності, стану об'єкта, явища, процесу на певний момент або проміжок часу в майбутньому;
- **практично-прикладна** - забезпечення практики попередження, розкриття, розслідування злочинів необхідними технічними засобами та методичними рекомендаціями;
- **комунікативна** - розповсюдження досягнень криміналістики на широке коло сфер науки і практики та надійне отримання відомостей, необхідних для криміналістичних досліджень;
- **навчальна** - сприяння з боку науки засвоєнню та оволодінню криміналістичними знаннями співробітниками правоохоронної галузі;
- **виховна** - сприяння бажаної правової поведінки індивідуальних та групових суб'єктів;
- **критична** - виявлення недоліків і помилок в усіх проявах криміналістики.

ТА РОЗКРИТТЯМ.

спеціальні засоби і методи судового
дослідження і запобігання злочинам.

Сама подія злочину має властивість відображення своїх характерних рис в середовищі, що його оточує, у вигляді різного роду слідів-наслідків. Внаслідок цього виникає інформація про усі обставини і особливості цього діяння.

Перший вид інформації в криміналістиці характеризує анатомічні і психічні властивості суб'єкта злочину, його інтелектуальні і професійні здібності, ознаки його зовнішності і індивідуальність будови окремих частин тіла (рук, ніг, особи, зубів та ін.), а також особливості його біологічних виділень (крові, сечі, слини, поту, сперми та ін.). Таку інформацію називають суб'єктною, вона розповідає про суб'єктів вчинення злочину.

Інший вид інформації цього класу характеризує різного роду матеріальні об'єкти або речовини, що несуть на собі сліди-наслідки або що самі є такими слідами з точки зору їх зовнішніх і частково внутрішніх особливостей, а також особливості речової обстановки, в якій скоювався злочин. Подібна інформація зазвичай іменується об'єктною, тому що розповідає про об'єкти вчинення злочин.

ІНФОРМАЦІЯ, ЯКА ВІДБИВАЄТЬСЯ В РІЗНИХ СЛІДАХ У ПОДАЛЬШОМУ МОЖЕ СТАТИ (ЗА УМОВИ ВІДПОВІДНОСТІ ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВУ ТА ПРОХОДЖЕННЮ ПЕВНИХ ЕТАПІВ ОБРОБКИ) ДЖЕРЕЛОМ ДОКАЗІВ.

Для того, щоб використати інформацію (наприклад, слід взуття) з метою з'ясування істини, її необхідно:

відшукати;

зафіксувати;

вивчити;

вилучити;

упакувати;

зберегти, тобто зібрати у встановленому законом порядку, надати їй сили доказу;

дослідити, оцінити, використати для доказування.

СИСТЕМА КРИМІНАЛІСТИКИ:

Теорія
криміналістики

Криміналістична
техніка

Криміналістична
тактика

Методика
розслідування
окремих видів
злочинів

Загальна теорія криміналістики – це система принципів, закономірностей, категорій, понять, методів, що відбивають предмет криміналістики як ціле.

Криміналістична техніка – це засоби, прийоми та методи збирання і дослідження доказів з метою розслідування і розкриття і попередження злочинів.

Криміналістична тактика – організація і планування досудового і судового слідства, визначення лінії поведінки осіб, які здійснюють судове дослідження, щодо прийомів проведення слідчих та судових дій, спрямованих на збирання і дослідження доказів, на встановлення обставин, що сприяють вчиненню і прихованню злочинів.

Криміналістична методика (методика розслідування злочинів) – специфічний розділ розслідування і запобігання окремим видам злочинів (методика розслідування крадіжок, убивств тощо.)

КРИМІНАЛІСТИЧНІ МЕТОДИ

Загальнонаукові
методи

Почуттєво-
раціональні

Логічні

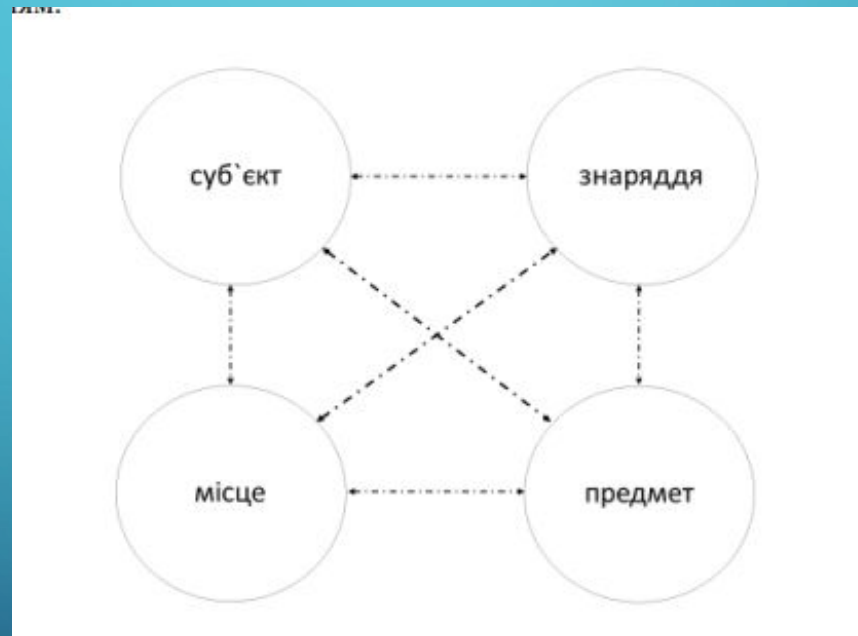
Математичні

Спеціальні
методи

Криміналістичні

Інших наук

Криміналістична ідентифікація – це процес дослідження, пізнання ознак і властивостей об'єкта, за якими встановлюється його тотожність.

Завданням криміналістичної ідентифікації є встановлення факту наявності або відсутності тотожності конкретного, індивідуально визначеного матеріального об'єкта (людини, предмета).

У теорії і практиці криміналістичної ідентифікації розрізняють дві форми відображення – матеріально-фіксовану і психофізіологічну.

Перша означає об'єктивну фіксацію ознак у матеріальних об'єктах. До них належать сліди (рук, ніг, зброї, транспортних засобів тощо); фотознімки (живих обличь, трупів, речовинних доказів, ділянок місцевості, будівель тощо); опис (у тому числі картотеки обліку) тощо.

Психофізіологічна форма – відображення уявного образу предмета в пам'яті конкретної особи, що має суб'єктивний характер.

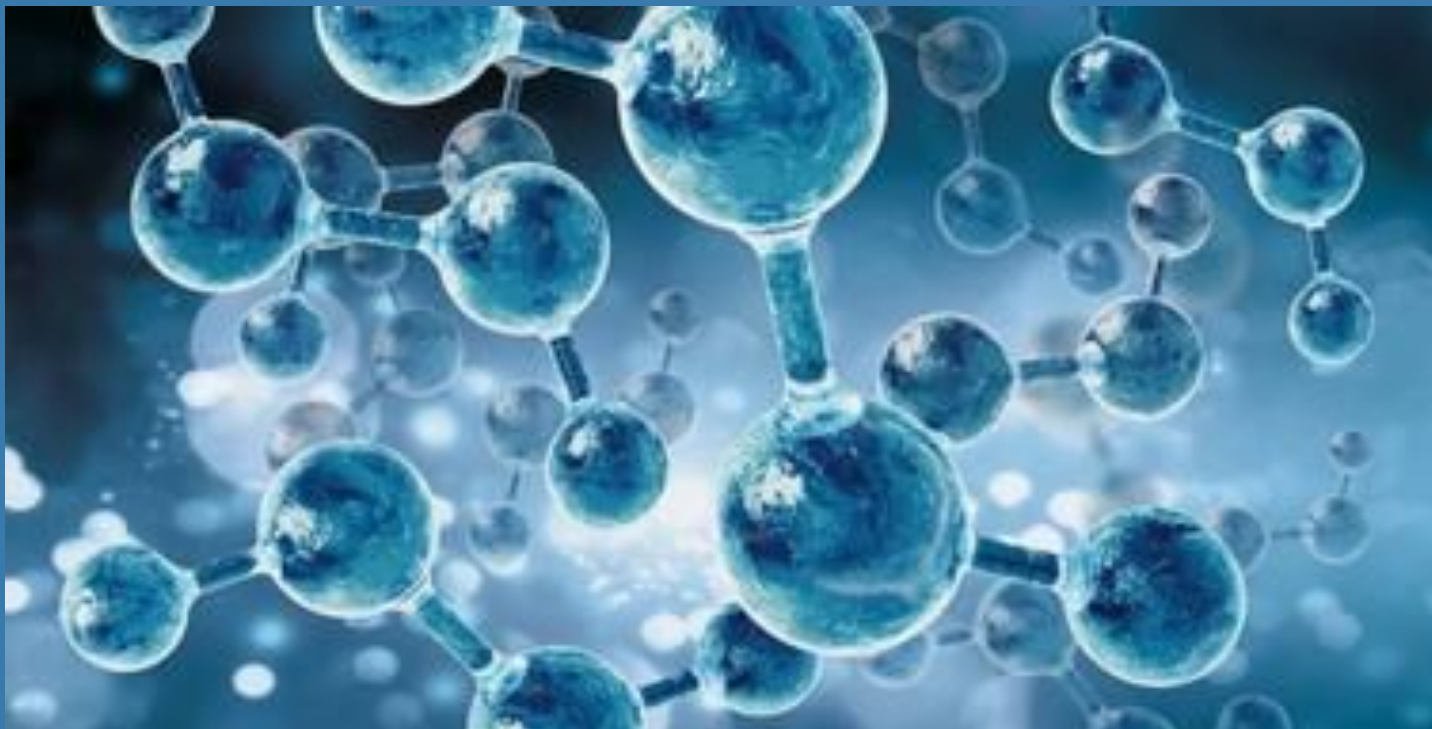

У процесі ідентифікації пізнання об'єкту здійснюється за ідентифікаційними ознаками та властивостями.

Розмежування понять «ознака» та «властивість» для криміналістики має суттєве значення, тому що у криміналістичній ідентифікації *внутрішні якості об'єкта* називають *властивостями*, а *зовнішні якості – ознаками*.

ВЛАСТИВІСТЬ – специфічна якість предмета, що відображає його внутрішню сутність: хімічний склад, цупкість, твердість, пружність, електропровідність та ін.

Ідентифікаційні ознаки – це зовнішня будова предмета, його просторові кордони, геометрична форма, розмір, рельєф поверхні, об'єм, розміщення та співвідношення сторін тощо.

Індивідувальні

- відносять ті, що дозволяють виділити конкретний об'єкт із групи однорідних йому, розкриваючи при цьому його змістовні характеристики.

Загальні

- відносять ті, що властиві всім однорідним об'єктам.

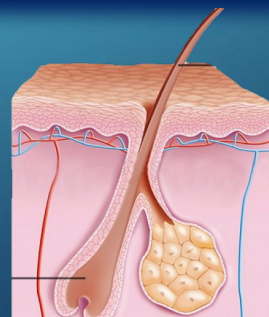
ОБ'ЄКТАМИ криміналістичної ідентифікації є люди (підозрюваний, потерпілий), різні матеріальні предмети (зброя злочину, вогнепальна зброя, транспортні засоби, будинки, споруди тощо), речовини.

СУБ'ЄКТАМИ криміналістичної ідентифікації є експерт, слідчий, суддя, дізнавач, спеціаліст, оперативний працівник та ін.

Процес ідентифікаційного дослідження передбачає розподіл об'єктів на:

- ідентифікуємий, тобто об'єкт, ототожнення якого складає завдання процесу ідентифікації,
- та ідентифікуючий, тобто об'єкт, за допомогою якого вирішується завдання ідентифікації.

ОСНОВНІ ВИДИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ:

криміналістична фотографія, відео-та звукозапис;

криміналістичне дослідження слідів, основою якого є криміналістична трасологія;

криміналістичне дослідження зброї, вибухових пристроїв, вибухових речовин і слідів їх застосування, основою якого є криміналістична балістика;

криміналістичне дослідження документів;

криміналістичне ототожнення людини за ознаками зовнішності;

інформаційно-довідкове забезпечення розслідування (криміналістична реєстрація).

Використання криміналістичної техніки
доцільно відображати в протоколі за такою
схемою:

- ✓ де, коли, у зв'язку з чим;
- ✓ щодо яких об'єктів, ким, з якою метою і який науково-технічний засіб застосовувався;
- ✓ об'єкти або інформація, виявлена або отримана в

У протоколі обов'язково зазначається, що перед застосуванням технічних засобів про це були сповіщені особи, які беруть участь у проведенні слідчої (розшукової)

Науково-технічні засоби криміналістики - це прилади, інструменти, пристосування і матеріали, які використовуються для збирання і дослідження доказів або створення умов, що утрудняють учинення злочинів.